

II.

(Nezakonodavni akti)

UREDBE

UREDBA KOMISIJE (EU) br. 452/2014

od 29. travnja 2014.

o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i upravnih postupaka u vezi s letačkim operacijama operatora iz trećih zemalja u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. veljače 2008. o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Europske agencije za sigurnost zračnog prometa i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 91/670/EEZ, Uredbe (EZ) br. 1592/2002 i Direktive 2004/36/EZ ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 9. stavak 4.,

budući da:

- (1) Prema Uredbi (EZ) br. 216/2008, operatori iz trećih zemalja uključeni u operacije komercijalnog zračnog prijevoza zrakoplovima moraju biti u skladu s relevantnim standardima Organizacije međunarodnog civilnog zrakoplovstva (ICAO).
- (2) Uredba (EZ) br. 216/2008 ne primjenjuje se na operatore iz trećih zemalja koji lete iznad područja koje podliježe odredbama Ugovora.
- (3) Uredbom (EZ) br. 216/2008 zahtijeva se da, u slučaju da ne postoje relevantni standardi ICAO-a, operatori iz trećih zemalja moraju biti u skladu s relevantnim bitnim zahtjevima iz priloga I., III. i IV. te, prema potrebi, Priloga V.b Uredbi (EZ) br. 216/2008, ako ti zahtjevi nisu u suprotnosti s pravima trećih zemalja iz međunarodnih konvencija.
- (4) Uredbom (EZ) br. 216/2008 zahtijeva se da Europska agencija za sigurnost zračnog prometa (dalje u tekstu „Agencija”) izdaje odobrenja i trajno nadzire odobrenja koja je izdala. Odobrenje je jedan od preduvjeta u postupku dobivanja operativne dozvole ili jednakovrijednog dokumenta na temelju postojećih sporazuma o zračnom prometu između država članica EU-a i trećih zemalja.
- (5) Za potrebe izdavanja početnih odobrenja i trajnog nadzora, Agencija provodi ocjene i poduzima sve mjere kako bi spriječila daljnje kršenje propisa.
- (6) Postupak odobravanja operatora iz trećih zemalja treba biti jednostavan, razmjernan, troškovno učinkovit, djelotvoran i voditi računa o rezultatima Općeg programa kontrole nadzora nad sigurnošću ICAO-a, inspeksijskim pregledima na stajanci i drugim priznatim informacijama o sigurnosnim aspektima s obzirom na operatore iz trećih zemalja.

⁽¹⁾ SL L 79, 19.3.2008., str. 1.

- (7) Ocjene operatora iz trećih zemalja koji podliježu zabrani letenja u skladu s Uredbom (EZ) br. 2111/2005 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ mogu uključivati reviziju u prostorijama operatora. Za potrebe ukidanja privremenog oduzimanja odobrenja, Agencija može razmotriti provođenje revizije operatora iz treće zemlje.
- (8) Za osiguravanje neometanog prijelaza i visoke razine sigurnosti civilnog zrakoplovstva u Europskoj uniji, provedbenim bi se mjerama trebalo uzeti u obzir preporučene postupke i dokumente s uputama usuglašene pod pokroviteljstvom ICAO-a.
- (9) Zrakoplovnoj industriji i upravi Agencije potrebno je osigurati dovoljno vremena da se prilagode novom regulatornom okviru i da pod određenim uvjetima priznaju operativne dozvole ili jednakovrijedne dokumente koje je izdala država članica za operacije zrakoplova u njezino državno područje, unutar njezinog područja ili iz njega.
- (10) Europska agencija za sigurnost zračnog prometa pripremila je nacrt provedbenih mjera i dostavila ga u obliku mišljenja Komisiji, u skladu s člankom 19. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 216/2008.
- (11) Mjere predviđene ovom uredbom u skladu su s mišljenjem odbora uspostavljenog člankom 65. Uredbe (EZ) br. 216/2008,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Predmet i područje primjene

Ovom se uredbom utvrđuju detaljna pravila za operatore zrakoplova iz trećih zemalja iz članka 4. stavka 1. točke (d) Uredbe (EZ) br. 216/2008 koji obavljaju operacije komercijalnog zračnog prijevoza u područje koje podliježe odredbama Ugovora, unutar tog područja ili iz njega, uključujući uvjete za izdavanje, održavanje, izmjene, ograničavanje, privremeno oduzimanje ili opoziv njihovih odobrenja, povlastice i odgovornosti nositelja odobrenja kao i uvjete pod kojima su operacije zabranjene, ograničene ili podliježu određenim uvjetima u interesu sigurnosti.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove uredbe:

1. „alternativni načini udovoljavanja” znači načini kojima se predlaže alternativa postojećim prihvatljivim načinima udovoljavanja (AMC) ili oni kojima se predlažu novi načini uspostavljanja usklađenosti s Uredbom (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima za koje Agencija nije donijela povezane prihvatljive načine udovoljavanja;
2. „operacija komercijalnog zračnog prijevoza” znači operacija zrakoplova namijenjena prijevozu putnika, tereta ili pošte uz naplatu ili drugu vrstu naknade;
3. „let” znači odlazak s određene zračne luke prema određenoj odredišnoj zračnoj luci;
4. „operator iz treće zemlje” znači svaki operator koji ima svjedodžbu zračnog prijevoznika izdanu od treće zemlje.

Članak 3.

Odobrenja

Operatori iz trećih zemalja obavljaju operacije komercijalnog zračnog prijevoza unutar područja koje podliježe odredbama Ugovora, u to područje ili iz njega samo ako ispunjavaju zahtjeve iz Priloga 1. te imaju odobrenje koje je izdala Agencija u skladu s Prilogom 2. ovoj uredbi.

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 2111/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2005. o uspostavi liste Zajednice koji sadrži zračne prijevoznike na koje se primjenjuje zabrana letenja unutar Zajednice, o informiranju putnika u zračnom prometu o identitetu zračnog prijevoznika koji obavlja let i stavljanju izvan snage članka 9. Direktive 2004/36/EZ (SL L 344, 27.12.2005., str. 15.).

Članak 4.

Stupanje na snagu

1. Ova uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

2. Odstupajući od drugog podstavka stavka 1., države članice koje na dan stupanja na snagu ove uredbe izdaju operativne dozvole ili jednakovrijedne dokumente operatorima iz trećih zemalja u skladu s njihovim nacionalnim pravom, to nastavljaju činiti. Operatori iz trećih zemalja moraju se pridržavati opsega i povlastica utvrđenih u dozvoli ili jednakovrijednom dokumentu odobrenom od države članice dok Agencija ne donese odluku u skladu s Prilogom 2. ovoj uredbi. Države članice obavješćuju Agenciju o izdavanju takvih operativnih dozvola ili jednakovrijednih dokumenata.

Nakon datuma na koji je Agencija donijela odluku za odgovarajućeg operatora iz treće zemlje, ili nakon razdoblja od najviše 30 mjeseci nakon stupanja na snagu ove uredbe, ovisno o tome što ranije nastupi, država članica pri izdavanju operativnih dozvola više ne provodi ocjenu sigurnosti za tog operatora iz treće zemlje u skladu sa svojim nacionalnim pravom.

3. Operatori iz trećih zemalja koji na dan stupanja na snagu imaju operativnu dozvolu ili jednakovrijedni dokument Agenciji podnose zahtjev za izdavanje odobrenja najkasnije 6 mjeseci nakon stupanja na snagu ove uredbe. Zahtjev sadržava informacije o svim operativnim dozvolama koje je odobrila država članica.

4. Nakon primitka zahtjeva, Agencija ocjenjuje usklađenost operatora iz treće zemlje s primjenjivim zahtjevima. Ocjena mora biti dovršena najkasnije 30 mjeseci nakon stupanja na snagu ove uredbe.

Ova je uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 29. travnja 2014.

Za Komisiju
Predsjednik
José Manuel BARROSO

PRILOG 1.

DIO-TCO

OPERATORI IZ TREĆIH ZEMALJA

ODJELJAK I.

Opći zahtjevi

TCO.100 Područje primjene

Ovim se prilogom (dalje u tekstu „dio-TCO“) utvrđuju zahtjevi kojih se mora pridržavati operator iz treće zemlje koji obavlja operacije komercijalnog zračnog prijevoza u područje koje podliježe odredbama Ugovora, unutar tog područja ili iz njega.

TCO.105 Načini udovoljavanja

- (a) Za uspostavljanje sukladnosti s Uredbom (EZ) br. 216/2008 ⁽¹⁾ i dijelom-TCO operator iz treće zemlje može upotrebljavati alternativne načine udovoljavanja u odnosu na prihvatljive načine udovoljavanja (AMC) koje je donijela Agencija.
- (b) Kada operator iz treće zemlje koji podliježe postupku odobravanja želi za uspostavljanje sukladnosti s Uredbom (EZ) br. 216/2008 i dijelom-TCO upotrebljavati alternativne načine udovoljavanja u odnosu na prihvatljive načine udovoljavanja (AMC) koje je donijela Agencija, prije njihove provedbe mora Agenciji dostaviti potpuni opis tih alternativnih načina udovoljavanja. Ovaj opis uključuje bilo kakve izmjene priručnika ili postupaka koje bi mogle biti relevantne te ocjenu kojom se dokazuje da su ispunjeni zahtjevi provedbenih pravila.

Operator iz treće zemlje može provesti ove alternativne načine udovoljavanja podložno prethodnom odobrenju Agencije i nakon primitka obavijesti kako je propisano u stavku ART.105 iz Priloga 2. (dalje u tekstu „dio-ART“).

TCO.110 Mjere za smanjenje rizika

- (a) Kada je država operatora ili država registracije prijavila razlike između standarda ICAO-a koje je utvrdila Agencija u skladu sa stavkom ART.200 točkom (d) dijela-ART, operator iz treće zemlje može za uspostavljanje sukladnosti s dijelom-TCO predložiti mjere za smanjenje rizika.
- (b) Operator iz treće zemlje mora Agenciji dokazati da te mjere osiguravaju razinu sigurnosti jednaku onoj koja se postiže standardom za koji su prijavljene razlike.

TCO.115 Pristup

- (a) Operator iz treće zemlje osigurava da svakoj osobi koju je ovlastila Agencija ili država članica na čije je područje sletio jedan od njegovih zrakoplova bude u svakom trenutku dopušten pristup takvom zrakoplovu, sa ili bez prethodne obavijesti, radi:
  - 1. inspekcijskog pregleda dokumenata i priručnika koji se nalaze u zrakoplovu i radi inspekcijskog pregleda u svrhu osiguranja usklađenosti s dijelom-TCO; ili
  - 2. provođenja inspekcijskog pregleda na stajanci iz Priloga II. Uredbi Komisije (EU) br. 965/2012 od 5. listopada 2012 ⁽²⁾.
- (b) Operator iz treće zemlje osigurava da svakoj osobi koju je ovlastila Agencija bude dopušten pristup bilo kojem njegovom objektu ili dokumentu u vezi s njegovim aktivnostima, uključujući sve podugovorene aktivnosti, radi utvrđivanja sukladnosti s dijelom-TCO.

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. veljače 2008. o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Europske agencije za sigurnost zračnog prometa i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 91/670/EEZ, Uredbe (EZ) br. 1592/2002 i Direktive 2004/36/EZ (SL L 79, 19.3.2008., str. 1.). Uredba kako je zadnje izmijenjena Uredbom Komisije (EU) br. 6/2013 od 8. siječnja 2013. (SL L 4, 9.1.2013., str. 34.).

⁽²⁾ Uredba Komisije (EU) br. 965/2012 od 5. listopada 2012. o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i upravnih postupaka u vezi s letačkim operacijama u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća. (SL L 296, 25.10.2012., str. 1.).

ODJELJAK II.

Letačke operacije**TCO.200 Opći zahtjevi**

- (a) Operator iz treće zemlje postupa u skladu s
1. primjenjivim standardima koji su navedeni u Aneksima Konvenciji o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, a posebno u Aneksima 1. (Licenciranje zrakoplovnog osoblja), 2. (Pravila letenja), 6. (Operacije zrakoplova, dio I. (Međunarodni komercijalni zračni prijevoz – zrakoplovi) ili dio III. (Međunarodne operacije – helikopteri)), kako je primjenjivo, 8. (Plovidbenost zrakoplova), 18. (Opasna roba) i 19. (Upravljanje sigurnošću);
  2. mjerama za smanjenje rizika koje je prihvatila Agencija u skladu sa stavkom ART.200 točkom (d);
  3. relevantnim zahtjevima dijela-TCO; i
  4. primjenjivim pravilima letenja Unije.
- (b) Operator iz treće zemlje osigurava da se zrakoplovom koji leti u područje koje podliježe odredbama Ugovora, unutar tog područja ili iz njega operira u skladu s:
1. njegovom svjedodžbom zračnog prijevoznika (AOC) i pripadajućim operativnim specifikacijama; i
  2. odobrenjem izdanim u skladu s ovom Uredbom te opsegom i povlasticama određenim u operativnim specifikacijama koje su mu priložene.
- (c) Operator iz treće zemlje osigurava da zrakoplov koji leti u Uniju, unutar Unije ili iz Unije ima svjedodžbu o plovidbenosti (CofA) koju je izdala ili potvrdila:
1. država registracije; ili
  2. država operatora, pod uvjetom da su država operatora i država registracije sklopile sporazum na temelju članka 83.bis Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu kojim se prenosi odgovornost za izdavanje svjedodžbe o plovidbenosti.
- (d) Operator iz treće zemlje, na zahtjev, Agenciji dostavlja sve informacije koje su relevantne za provjeru usklađenosti s dijelom-TCO.
- (e) Ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) br. 996/2010 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, operator iz treće zemlje bez odlaganja izvješćuje Agenciju o bilo kakvoj nesreći kako je utvrđena u Aneksu 13. ICAO-a koja uključuje zrakoplove koji se upotrebljavaju u okviru njegovog AOC-a.

TCO.205 Navigacijska, komunikacijska i nadzorna oprema

Kada izvodi operacije u zračnom prostoru iznad područja na koje se primjenjuje Ugovor, operator iz treće zemlje svoje zrakoplove oprema navigacijskom, komunikacijskom i nadzornom opremom te njome upravlja kako se zahtijeva u tom zračnom prostoru.

TCO.210 Dokumenti, priručnici i zapisi koji se nalaze u zrakoplovu

Operator iz treće zemlje osigurava da su svi dokumenti, priručnici i zapisi koji se moraju nalaziti u zrakoplovu valjani i ažurirani.

TCO.215 Predočavanje dokumentacije, priručnika i zapisa

U razumnom roku nakon što to od njega zatraži osoba koju je ovlastila Agencija ili nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov sletio, zapovjednik zrakoplova toj osobi predočuje dokumentaciju, priručnike i zapise koji se moraju nalaziti u zrakoplovu.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 996/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. listopada 2010. o istragama i sprečavanju nesreća i nezgoda u civilnom zrakoplovstvu i stavljanju izvan snage Direktive 94/56/EZ. *SL L 295, 12.11.2010., str. 35.*

ODJELJAK III.

Odobranje operatora iz trećih zemalja**TCO.300 Zahtjev za izdavanje odobrenja**

- (a) Prije početka operacija komercijalnog zračnog prijevoza na temelju dijela-TCO operator iz treće zemlje podnosi zahtjev i dobiva odobrenje koje izdaje Agencija.
- (b) Zahtjev za izdavanje odobrenja bit će:
1. podnesen najmanje 30 dana prije predviđenog datuma početka operacije; i
  2. pripremljen u obliku i na način koji odredi Agencija.
- (c) Ne dovodeći u pitanje primjenjive bilateralne sporazume, podnositelj zahtjeva Agenciji dostavlja sve informacije potrebne za ocjenu hoće li predviđena operacija biti provedena u skladu s primjenjivim zahtjevima stavka TCO.200 točke (a). Takve informacije uključuju:
1. uredno ispunjen zahtjev;
  2. službeno ime podnositelja zahtjeva te njegovo poslovno ime, adresu i adresu za primanje poštanskih pošiljaka;
  3. presliku AOC-a i pripadajućih operativnih specifikacija podnositelja zahtjeva, ili jednakovrijedni dokument, kojim se potvrđuje sposobnost nositelja za provođenje predviđenih operacija, koji je izdala država operatora;
  4. izvod iz sudskog registra ili registracija trgovačkog društva ili sličan dokument podnositelja zahtjeva koji je izdao Sudski registar trgovačkih društava u državi glavnog mjesta poslovanja;
  5. predloženi datum početka, vrstu i geografska područja operacije.
- (d) Prema potrebi, Agencija može zahtijevati bilo koju drugu dodatnu relevantnu dokumentaciju, priručnike, ili posebna odobrenja koja je izdala ili odobrila država operatora ili država registracije.
- (e) Za one zrakoplove koji nisu registrirani u državi operatora Agencija može zahtijevati:
1. pojedinosti o sporazumu o najmu za svaki zrakoplov kojim se tako upravlja; i
  2. ako je primjenjivo, presliku sporazuma između države operatora i države registracije na temelju članka 83.bis Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu kojim su obuhvaćeni ti zrakoplovi.

TCO.305 Povremeni letovi - jednokratna obavijest

- (a) Odstupajući od stavka TCO.300 točke (a), operator iz treće zemlje može obavljati medicinske letove ili povremeni let ili seriju povremenih letova kako bi prevladao nepredviđenu, neposrednu i hitnu operativnu potrebu bez prethodnog dobivanja odobrenja, pod uvjetom da operator:
1. obavijesti Agenciju prije predviđenog datuma prvog leta u obliku i na način koji odredi Agencija;
  2. da ne podliježe zabrani letenja u skladu s Uredbom (EZ) br. 2111/2005 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾;
  3. podnese zahtjev za izdavanje odobrenja u roku od 10 radnih dana nakon datuma slanja obavijesti Agenciji u skladu sa stavkom TCO.300.
- (b) Let/letovi navedeni u obavijesti propisanoj u točki (a) podtočki 1. mogu se obavljati najduže šest uzastopnih tjedana nakon datuma slanja obavijesti ili dok Agencija ne donese odluku o zahtjevu u skladu s dijelom-ART, ovisno o tome što ranije nastupi.
- (c) Operator može obavijest poslati samo jednom svaka 24 mjeseca.

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 2111/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2005. o uspostavi liste Zajednice koji sadrži zračne prijevoznike na koje se primjenjuje zabrana letenja unutar Zajednice, o informiranju putnika u zračnom prometu o identitetu zračnog prijevoznika koji obavlja let i stavljanju izvan snage članka 9. Direktive 2004/36/EZ (SL L 344, 27.12.2005., str. 15.).

TCO.310 Povlastice nositelja odobrenja

Povlastice operatora navode se u specifikacijama odobrenja i ne premašuju povlastice koje je odobrila država operatora.

TCO.315 Promjene

- (a) Za bilo koju promjenu, osim onih usuglašanih na temelju stavka ART.210 točke (c), koja utječe na uvjete odobrenja ili pripadajuće specifikacije zahtijeva se prethodno odobrenje Agencije.
- (b) Zahtjev za prethodno odobrenje Agencije operator iz treće zemlje podnosi najmanje 30 dana prije datuma provedbe predviđene promjene.

Operator iz treće zemlje Agenciji dostavlja informacije iz stavka TCO.300 koje su ograničene na opseg promjene.

Nakon podnošenja zahtjeva za promjenu, operator iz treće zemlje djeluje u skladu s uvjetima koje propisuje Agencija na temelju stavka ART.225 točke (b).

- (c) Agenciju se obavješćuje o svim promjenama za koje nije potrebno prethodno odobrenje, kako je usuglašeno u skladu sa stavkom ART.210 točkom (c), a prije nego što promjena nastupi.

TCO.320 Trajna valjanost

- (a) Odobrenje ostaje valjano ako:

1. operator iz treće zemlje ispunjava relevantne zahtjeve dijela-TCO. U obzir se uzimaju i odredbe o postupanju s nalazima, kako je navedeno u stavku TCO.325;
2. je valjan AOC ili jednakovrijedni dokument izdan od države operatora kao i, pripadajuće operativne specifikacije, ako je primjenjivo;
3. Agenciji se odobri pristup operatoru iz treće zemlje kako je utvrđeno u stavku TCO.115;
4. operator iz treće zemlje ne podliježe zabrani letenja u skladu s Uredbom (EZ) br. 2111/2005;
5. odobrenje nije otkazano, privremeno oduzeto ili opozvano;
6. je operator iz treće zemlje svaka 24 kalendarska mjeseca izvršio najmanje jedan let, u okviru danog odobrenja, u područje koje podliježe odredbama Ugovora, unutar tog područja ili iz njega.

- (b) Nakon otkazivanja ili opoziva, odobrenje se vraća Agenciji.

TCO.325 Nalazi

Nakon primitka obavijesti o nalazima koje je Agencija utvrdila u skladu sa stavkom ART.230, operator iz treće zemlje:

- (a) utvrđuje temeljni uzrok nesukladnosti;
- (b) uspostavlja plan korektivnih mjera za rješavanje temeljnog uzroka nesukladnosti u prihvatljivom vremenskom okviru te ga podnosi Agenciji;
- (c) pruža Agenciji zadovoljavajući dokaz o provedbi korektivnih mjera u roku dogovorenom s Agencijom u skladu sa stavkom ART.230 točkom (e) podtočkom 1.

—

PRILOG 2.

DIO-ART

ZAHTJEVI KOJE MORAJU ISPUNJAVATI NADLEŽNA TIJELA U POGLEDU ODOBRAVANJA OPERATORA IZ TREĆIH ZEMALJA

ODJELJAK I.

Općenito

ART.100 Područje primjene

Ovim se Prilogom („dio-ART“) utvrđuju upravni zahtjevi koje države članice i Agencija moraju ispunjavati, posebno u pogledu:

- (a) izdavanja, održavanja, promjene, ograničenja, privremenog oduzimanja ili opoziva odobrenja operatora iz trećih zemalja koji se bave operacijama komercijalnog zračnog prijevoza; i
- (b) nadzora tih operatora.

ART.105 Alternativni načini udovoljavanja

Agencija ocjenjuje sve alternativne načine udovoljavanja koje predlože operatori iz trećih zemalja u skladu sa stavkom TCO.105 točkom (b), analiziranjem predočene dokumentacije i, ako se to smatra potrebnim, provođenjem inspekcije operatora iz treće zemlje.

Kada Agencija utvrdi da su alternativni načini udovoljavanja u skladu s dijelom-TCO, ona bez nepotrebnog odlaganja obavješćuje podnositelja zahtjeva da se alternativni načini udovoljavanja mogu provesti i, prema potrebi, u skladu s tim mijenja odobrenje podnositelja zahtjeva.

ART.110 Razmjena informacija

- (a) Agencija obavješćuje Komisiju i države članice kada:
  - 1. odbije zahtjev za izdavanje odobrenja;
  - 2. odredi ograničenje zbog sigurnosnih interesa, privremeno oduzme ili opozove odobrenje.
- (b) Agencija obavješćuje države članice o obavijestima koje je primila u skladu sa stavkom TCO.305 u roku od jednog radnog dana nakon primitka obavijesti.
- (c) Agencija redovito državama članicama stavlja na raspolaganje ažurirani popis odobrenja koje je izdala, ograničila, promijenila, privremeno oduzela ili opozvala.
- (d) Države članice obavješćuju Agenciju kada namjeravaju poduzeti neku mjeru u skladu s člankom 6. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 2111/2005.

ART.115 Vođenje evidencija

- (a) Agencija uspostavlja sustav vođenja evidencija kojim se osigurava odgovarajuće pohranjivanje, dostupnost i pouzdana sljedivost:
  - 1. osposobljavanja, kvalifikacije i odobravanja svojeg osoblja;
  - 2. odobrenja izdanih operatorima iz trećih zemalja i primljenih obavijesti;
  - 3. postupaka odobravanja i trajnog nadzora odobrenih operatora iz trećih zemalja;

4. nalaza, dogovorenih korektivnih mjera i datuma okončanja mjera;
  5. poduzetih mjera prisile, uključujući novčane kazne koje je zahtijevala Agencija u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008;
  6. provedbe korektivnih mjera koje je odredila Agencija u skladu s člankom 22. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 216/2008; i
  7. upotrebe odredaba o fleksibilnosti u skladu s člankom 18. točkom (d) Uredbe (EZ) br. 216/2008.
- (b) Sve se evidencije čuvaju najmanje 5 godina, podložno primjenjivom zakonu o zaštiti podataka.

ODJELJAK II.

Odobranje, nadzor i mjere osiguravanja primjene propisa

ART.200 Postupak početne ocjene — općenito

- (a) Nakon primitka zahtjeva za izdavanje odobrenja u skladu sa stavkom TCO.300, Agencija ocjenjuje usklađenost operatora iz treće zemlje s primjenjivim zahtjevima dijela-TCO.
- (b) Početna ocjena dovršava se u roku od 30 dana nakon primitka zahtjeva ili 30 dana prije predviđenog početnog datuma operacije, ovisno o tome što kasnije nastupi.

Kada se u početnoj ocjeni zahtijeva daljnja ocjena ili revizija, razdoblje ocjenjivanja produžuje se za razdoblje trajanja daljnje ocjene ili revizije, prema potrebi.

- (c) Početna se ocjena temelji na:
1. dokumentaciji i podacima koje je dostavio operator iz treće zemlje;
  2. relevantnim informacijama o performansi sigurnosti operatora iz treće zemlje, uključujući izvješća o inspeksijskom pregledu na stajanci, informacije dostavljene u skladu sa stavkom ARO.RAMP.145 točkom (c), priznate standarde industrije, evidencije o nesrećama i mjerama prisile koje je poduzela neka treća zemlja;
  3. relevantnim informacijama o sposobnostima nadzora države operatora ili države registracije, prema potrebi, uključujući ishod revizija koje su provedene na temelju međunarodnih konvencija ili državnih programa ocjene sigurnosti; i
  4. odlukama, istragama u skladu s Uredbom (EZ) br. 2111/2005 ili zajedničkim savjetovanjima u skladu s Uredbom (EZ) br. 473/2006 ⁽¹⁾.
- (d) Agencija, u savjetovanju s državama članicama, utvrđuje one standarde ICAO-a za koje može prihvatiti mjere za smanjenje rizika u slučaju da je država operatora ili država registracije prijavila razliku ICAO-a. Agencija prihvaća mjeru za smanjenje rizika kada smatra da te mjere osiguravaju razinu sigurnosti jednaku onoj koja se postiže standardom za koji su prijavljene razlike.
- (e) Kada Agencija tijekom početne ocjene ne može utvrditi dostatnu razinu povjerenja u operatora iz treće zemlje i/ili državu operatora, ona:
1. odbija zahtjev ako ishod ocjene ukazuje da daljnja ocjena neće dovesti do izdavanja odobrenja ili
  2. provodi daljnje ocjene u mjeri u kojoj je to potrebno kako bi se ustanovilo da će predviđena operacija biti provedena u skladu s primjenjivim zahtjevima dijela-TCO.

⁽¹⁾ Uredba Komisije (EZ) br. 473/2006 od 22. ožujka 2006. o utvrđivanju provedbenih pravila za popis Zajednice onih zračnih prijevoznika na koje se primjenjuje zabrana letenja unutar Zajednice iz poglavlja II. Uredbe (EZ) br. 2111/2005 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 84, 23.3.2006., str. 8.).

ART.205 Postupak početne ocjene — operatori iz trećih zemalja koji podliježu zabrani letenja

- (a) Nakon primitka zahtjeva za izdavanje odobrenja od operatora koji podliježe zabrani letenja ili operativnom ograničenju u skladu s Uredbom (EZ) br. 2111/2005, Agencija primjenjuje odgovarajući postupak ocjene kako je opisano u stavku ART.200.
- (b) Kada operator podliježe zabrani letenja zbog toga što država operatora ne provodi odgovarajući nadzor, Agencija obavješćuje Komisiju o daljnjoj ocjeni operatora i države operatora na temelju Uredbe (EZ) br. 2111/2005.
- (c) Agencija provodi reviziju kada:
1. operator iz treće zemlje pristaje na reviziju;
  2. ishod ocjena iz točaka (a) i (b) ukazuje na mogućnost da će revizija imati pozitivan rezultat; i
  3. revizija može biti provedena u objektima operatora iz treće zemlje bez rizika ugrožavanja sigurnosti osoblja Agencije.
- (d) Revizija operatora iz treće zemlje može uključivati ocjenu nadzora koji provodi država operatora kada postoje dokazi o velikim nedostacima u nadzoru podnositelja zahtjeva.
- (e) Agencija obavješćuje Komisiju o rezultatima revizije.

ART.210 Izdavanje odobrenja

- (a) Agencija izdaje odobrenje, uključujući povezane specifikacije, kako je utvrđeno u dodacima I. i II. kada:
1. smatra da operator iz treće zemlje ima valjan AOC ili jednakovrijedni dokument te pripadajuće operativne specifikacije koje je izdala država operatora;
  2. smatra da je operator iz treće zemlje odobren od države operatora da obavlja letove u područje EU-a;
  3. smatra da je operator iz treće zemlje uspostavio:
    - i. usklađenost s primjenjivim zahtjevima dijela-TCO;
    - ii. transparentnu, primjerenu i pravovremenu komunikaciju kao odgovor na daljnju ocjenu i/ili reviziju Agencije, prema potrebi; i
    - iii. pravovremene i uspješne korektivne mjere kao odgovor na utvrđenu nesukladnost ako postoji.
  4. ne postoje dokazi o velikim nedostacima u sposobnosti države operatora ili države registracije, kako je primjenjivo, da potvrdi i nadzire operatora i/ili zrakoplov u skladu s primjenjivim standardima ICAO-a; i
  5. operator iz treće zemlje ne podliježe zabrani letenja u skladu s Uredbom (EZ) br. 2111/2005.
- (b) Odobrenje se izdaje na neodređeno vrijeme.

Povlastice i opseg aktivnosti čije je provođenje odobreno operatoru iz treće zemlje navode se u specifikacijama koje su priložene odobrenju.

- (c) Agencija s operatorom iz treće zemlje dogovara opseg promjena operatoru iz treće zemlje za koje nije potrebno prethodno odobrenje.

ART.215 Nadzor

- (a) Agencija ocjenjuje:
1. trajnu sukladnost operatora iz trećih zemalja koje je ona odobrila s primjenjivim zahtjevima dijela-TCO;
  2. prema potrebi, provedbu korektivnih mjera koje je odredila Agencija u skladu s člankom 22. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 216/2008.
- (b) Ovom se ocjenom:
1. uzima u obzir dokumentacija i podaci relevantni za sigurnost koje je dostavio operator iz treće zemlje;
  2. uzimaju u obzir relevantne informacije o performansi sigurnosti operatora iz treće zemlje, uključujući izvješća o inspekcijskom pregledu na stajanci, informacije dostavljene u skladu sa stavkom ARO.RAMP.145 točkom (c), priznate standarde industrije, evidencije o nesrećama i mjerama prisile koje je poduzela neka treća zemlja;
  3. uzimaju u obzir relevantne informacije o sposobnostima nadzora države operatora ili države registracije, kako je primjenjivo, uključujući ishod revizija koje su provedene na temelju međunarodnih konvencija ili državnih programa ocjene sigurnosti;
  4. uzimaju u obzir odluke i istrage u skladu s Uredbom (EZ) br. 2111/2005 ili zajednička savjetovanja u skladu s Uredbom (EZ) br. 473/2006;
  5. uzimaju u obzir prethodne ocjene ili revizije, ako su provedene; i
  6. pružaju Agenciji dokazi potrebni u slučaju zahtijevanja daljnjih mjera, uključujući mjere predviđene stavkom ART.235.
- (c) Opseg nadzora utvrđen u točkama (a) i (b) utvrđuje se na temelju rezultata prošlih aktivnosti odobravanja i/ili nadzora.
- (d) Kada na temelju dostupnih informacija postoji sumnja da su se performansa sigurnosti operatora iz treće zemlje i/ili sposobnosti nadzora države operatora smanjile ispod primjenjivih standarda iz Aneksa Konvenciji o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, Agencija provodi daljnje ocjene u opsegu koji je potreban kako bi se ustanovilo da će predviđena operacija biti provedena u skladu s primjenjivim zahtjevima dijela-TCO.
- (e) Agencija prikuplja i obrađuje sve informacije u vezi sigurnosti koje smatra relevantnim za nadzor.

ART.220 Program nadzora

- (a) Agencija uspostavlja i održava program nadzora koji uključuje aktivnosti propisane stavkom ART.215 i, ako je primjenjivo, poddijelom ARO.RAMP.
- (b) Program nadzora razvija se uzimajući u obzir rezultate prošlih aktivnosti odobravanja i/ili nadzora.
- (c) Agencija provodi ponovni pregled operatora iz trećih zemalja u vremenskim razmacima koji nisu dulji od 24 mjeseca.

Vremenski se razmak može skratiti ako postoje naznake da su se performansa sigurnosti operatora iz treće zemlje i/ili sposobnosti nadzora države operatora smanjile ispod primjenjivih standarda iz Aneksa Konvenciji o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu.

Agencija može produljiti vremenski razmak na najviše 48 mjeseci ako je utvrdila da u prethodnom razdoblju nadzora:

1. nema naznaka da nadzorno tijelo države operatora propušta provoditi učinkovit nadzor nad operatorima koji su pod njegovom odgovornošću nadzora;
2. operator iz treće zemlje je kontinuirano i pravovremeno izvješćivao o promjenama iz stavka TCO.315;

3. nisu bili izdani nalazi 1. razine iz stavka ART.230 točke (b); i
  4. sve su korektivne mjere bile provedene u roku koji je prihvatila ili produljila Agencija, kako je utvrđeno u stavku ART.230 točki (e) podtočki 1.
- (d) Program nadzora uključuje evidencije datuma nadzornih aktivnosti, uključujući sastanke.

ART.225 Promjene

- (a) Nakon primitka zahtjeva za promjenu za koju je potrebno prethodno odobrenje, Agencija primjenjuje odgovarajući postupak kako je opisano u stavku ART.200, koji je ograničen na opseg promjene.
- (b) Agencija propisuje uvjete pod kojima operator iz treće zemlje može raditi u okviru svojeg odobrenja tijekom promjena, osim ako Agencija odluči da se odobrenje mora privremeno oduzeti.
- (c) Za promjene za koje nije potrebno prethodno odobrenje, Agencija ocjenjuje informacije dostavljene u obavijesti koju je poslao operator iz treće zemlje u skladu sa stavkom TCO.315 kako bi provjerila usklađenost s primjenjivim zahtjevima. U slučaju neusklađenosti, Agencija:
  1. obavješćuje operatora iz treće zemlje o neusklađenosti i zahtijeva revidirani prijedlog u svrhu postizanja usklađenosti; i
  2. u slučaju nalaza razine 1. ili razine 2., djeluje u skladu sa stavcima ART.230 i ART.235, prema potrebi.

ART.230 Nalazi i korektivne mjere

- (a) Agencija ima sustav za analizu nalaza u odnosu na njihov značaj za sigurnost.
- (b) Agencija izdaje nalaz razine 1. kad se otkrije bilo kakva značajna neusklađenost s primjenjivim zahtjevima Uredbe (EZ) br. 216/2008 i dijelom-TCO, ili s uvjetima odobrenja koja smanjuje sigurnost ili ozbiljno ugrožava sigurnost leta.

Nalazi razine 1. uključuju, između ostalog:

1. slučaj da se Agenciji ne omogući pristup objektima operatora iz treće zemlje, kako je utvrđeno u stavku TCO.115 točkom (b), tijekom uobičajenog radnog vremena i nakon pisanog zahtjeva;
  2. provedbu promjena za koje je potrebno prethodno odobrenje bez dobivanja odobrenja kako je utvrđeno u stavku ART.210;
  3. dobivanje ili održavanje valjanosti odobrenja dostavljanjem krivotvorenih dokumentiranih dokaza;
  4. dokaz o zloupotrebi ili neovlaštenoj upotrebi odobrenja.
- (c) Agencija izdaje nalaz razine 2. kad se otkrije bilo kakva neusklađenost s primjenjivim zahtjevima Uredbe (EZ) br. 216/2008 i dijelom-TCO, ili s uvjetima odobrenja koja bi mogla smanjiti sigurnost ili ugroziti sigurnost leta.
  - (d) Kada se tijekom nadzora otkrije određeni nalaz, Agencija, ne dovodeći u pitanje bilo kakve dodatne mjere koje se zahtijevaju Uredbom (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima, dostavlja nalaz operatoru iz treće zemlje u pisanom obliku i zahtijeva korektivne mjere za uklanjanje ili ublažavanje temeljnog uzroka kako bi se spriječila ponovna pojava utvrđene (utvrđenih) neusklađenosti.

- (e) U slučaju nalaza razine 2., Agencija:
1. odobrava operatoru iz treće zemlje razdoblje za provedbu korektivnih mjera primjereno prirodi nalaza. Na kraju tog razdoblja i u skladu s prirodom nalaza, Agencija može to razdoblje produžiti, podložno zadovoljavajućem planu korektivnih mjera s kojim se Agencija složila; i
  2. ocjenjuje plan korektivnih mjera i provedbe koji je predložio operator iz treće zemlje. Ako je na temelju ocjene zaključeno da plan sadržava analizu temeljnog (temeljnih) uzroka i (više) aktivnosti za učinkovito uklanjanje ili ublažavanje temeljnog (temeljnih) uzroka kako bi se spriječila ponovna pojava (više) nesukladnosti, plan korektivnih mjera i provedbe se prihvaća.
- Ako operator iz treće zemlje ne dostavi prihvatljiv plan korektivnih mjera iz stavka ART.230 točke (e) podtočke 1., ili ne provede korektivne mjere u roku koji je odredila ili produžila Agencija, nalaz se podiže na nalaz razine 1. te se poduzimaju mjere utvrđene u stavku ART.235 točki (a).
- (f) Agencija vodi evidenciju i obavješćuje državu operatora ili državu registracije, prema potrebi, o svim nalazima koje je utvrdila.

ART.235 Ograničenje, privremeno oduzimanje ili opoziv odobrenja

- (a) Ne dovodeći u pitanje bilo kakve dodatne mjere prisile, Agencija poduzima mjere ograničenja ili privremenog oduzimanja odobrenja u slučaju:
1. nalaza razine 1.;
  2. provjerljivih dokaza da država operatora ili država registracije, kako je primjenjivo, nije sposobna potvrditi i nadzirati operatora i/ili zrakoplov u skladu s primjenjivim standardima ICAO-a; ili
  3. da operator iz treće zemlje podliježe mjeri u skladu s člankom 6. stavcima 1. i 2. Uredbe (EZ) br. 2111/2005.
- (b) Odobrenje se privremeno oduzima na razdoblje od najviše 6 mjeseci. Na kraju šestomjesečnog razdoblja Agencija može produžiti razdoblje privremenog oduzimanja za dodatna 3 mjeseca.
- (c) Ograničenje ili privremeno oduzimanje ukida se kada Agencija smatra da je operator iz treće zemlje i/ili država operatora provela uspješne korektivne mjere.
- (d) Pri razmatranju ukidanja privremenog oduzimanja Agencija provodi reviziju operatora iz treće zemlje kada su ispunjeni uvjeti iz stavka ART.205 točke (c). U slučaju da je mjera privremenog oduzimanja određena zbog velikih nedostataka u nadzoru podnositelja zahtjeva od države operatora ili države registracije, prema potrebi, revizija može uključivati ocjenu s ciljem provjere da li su ti nedostaci u nadzoru ispravljani.
- (e) Agencija opoziva odobrenje kada:
1. razdoblje iz točke (b) isteklo je; ili
  2. na operatora iz treće zemlje počne se primjenjivati zabrana letenja u skladu s Uredbom (EZ) br. 2111/2005.
- (f) Ako je nakon ograničenja iz točke (a) operatoru iz treće zemlje određeno operativno ograničenje u skladu s Uredbom (EZ) br. 2111/2005, Agencija zadržava takvo ograničenje do povlačenja operativnog ograničenja.

Dodatak I.

EASA logo

ODOBRENJE

Vrste operacija: Komercijalni zračni prijevoz (CAT)	
Odobrenje ⁽¹⁾ :	Naziv operatora: Tvrtka ⁽²⁾ : Država operatora ⁽³⁾ : Broj AOC-a ili jednakovrijednog dokumenta:
Ovim se odobrenjem potvrđuje da je..... ⁽⁴⁾ ispunio zahtjeve dijela TCO te ima pravo podnijeti zahtjev za izdavanje individualnih operativnih dozvola ili jednakovrijednih dokumenata za obavljanje operacija komercijalnog zračnog prijevoza u područje koje podliježe odredbama Ugovora, unutar tog područja ili iz njega u skladu s uvjetima utvrđenim u specifikacijama odnosno njihovoj najnovijoj verziji objavljenoj u elektroničkom obliku.	
Ovo se odobrenje može koristiti za podnošenje zahtjeva za izdavanje individualnih operativnih dozvola ⁽⁵⁾ .	
Ovo je odobrenje valjano dok je odobreni operator u skladu s dijelom-TCO.	
Pod uvjetom da je ispunjen prethodni uvjet, ovo odobrenje ostaje valjano, osim ako je odobrenje ili svjedodžba zračnog prijevoznika izdana od države operatora otkazana, privremeno oduzeta ili opozvana.	
Datum izdavanja ⁽⁶⁾ :	Ime i datum ⁽⁷⁾ Položaj:
⁽¹⁾ Upućivanje na odobrenje kako je izdano od Agencije. ⁽²⁾ Tvrtka operatora, ako je različito. Umetnite „DBA” (za „posluje pod nazivom”) ispred tvrtke. ⁽³⁾ Umetnite naziv države operatora. ⁽⁴⁾ Registrirani naziv operatora. ⁽⁵⁾ Individualne operativne dozvole ili jednakovrijedni dokumenti u vezi s „prometnim pravima” u okviru sporazuma između država članica EU-a i trećih zemalja moraju se ishoditi od država članica EU-a uz ovo odobrenje prije predviđenog datuma početka operacije. ⁽⁶⁾ Datum izdavanja odobrenja (dd/mm/gggg). ⁽⁷⁾ Položaj, ime i potpis predstavnika EASA-e.	

Dodatak II.

SPECIFIKACIJA povezana s Odobrenjem TCO (u skladu s odobrenim uvjetima u AOC-u i pripadajućim operativnim specifikacijama)				
EASA Europska agencija za sigurnost zračnog prometa				
Odobrenje ⁽¹⁾ :..... Datum ⁽²⁾ :..... Naziv operatora ⁽³⁾ :..... Specifikacije:..... Tvrtka ..... Potpis:.....				
Model zrakoplova ⁽⁴⁾ :..... Napomena: <i>Odobrene registracijske oznake navedene su u elektroničkoj publikaciji Agencije.</i>				
Vrste operacija: Komersijalni zračni prijevoz ☐ Putnici ☐ Teret ☐ Drugo ⁽⁵⁾ :.....				
Posebna ograničenja ⁽⁶⁾				
POSEBNA ODOBRENJA	DA	NE	SPECIFIKACIJA ⁽⁷⁾	NAPOMENE
Opasna roba	☐	☐		
Operacije pri smanjenoj vidljivosti Uzlijetanje Prilaženje i slijetanje	☐ ☐	☐ ☐	RVR ⁽⁸⁾ :..... m CAT ⁽⁹⁾ :..... DH: ..... stopa RVR: ..... m	
RVSM ⁽¹⁰⁾ ☐ N/P	☐	☐		
ETOPS ⁽¹¹⁾ ☐ N/P	☐	☐	Maksimalno vrijeme preusmjeravanja ⁽¹²⁾ : min.	
Navigacijske specifikacije za PBN operacije	☐	☐		
Drugo ⁽¹³⁾	☐	☐		
⁽¹⁾ Umetanje povezanog broj odobrenja operatora. ⁽²⁾ Datum izdavanja operativnih specifikacija (dd-mm-gggg). ⁽³⁾ Registrirani naziv operatora i tvrtka operatora, ako su različiti. ⁽⁴⁾ Umetnite oznaku CAST (<i>Commercial Aviation Safety Team</i>)/ICAO za marku, model i seriju zrakoplova ili glavnu seriju, ako je serija određena (npr. Boeing-737-3K2 ili Boeing-777-232). Taksonomija CAST/ICAO dostupna je na http://www.intlaviationstandards.org/ ⁽⁵⁾ Druga vrsta prijevoza koju je potrebno navesti (npr. hitni medicinski prijevoz). ⁽⁶⁾ Popis primjenjivih posebnih ograničenja (npr. samo VFR, samo po danu). ⁽⁷⁾ U ovom stupcu navedite najblaže kriterije za svako odobrenje ili vrstu odobrenja (s odgovarajućim kriterijima). ⁽⁸⁾ Unesite odobreni minimalni RVR za uzlijetanje u metrima. Možete koristiti jedan red za svako odobrenje, ako su izdana različita odobrenja. ⁽⁹⁾ Umetnite primjenjivu kategoriju preciznog prilaženja (CAT II., III.A, III.B ili III.C). Umetnite minimalni RVR u metrima i visinu odluke u stopama. Koristi se jedan red za svaku navedenu kategoriju prilaženja. ⁽¹⁰⁾ Polje „nije primjenjivo (N/P)” može biti označeno samo ako je maksimalna visina baze oblaka za obavljanje leta ispod FL 290. ⁽¹¹⁾ Operacije povećanoga doleta (ETOPS) trenutno se primjenjuju isključivo za dvomotorne avione. Stoga polje „nije primjenjivo (N/P)” može biti označeno samo ako model zrakoplova ima više od dva motora. ⁽¹²⁾ Također se može navesti prag udaljenosti (u NM) kao i tip motora. ⁽¹³⁾ Ovdje se unose druga odobrenja ili podaci, korištenjem jednog reda (ili blok od više redova) za svako odobrenje (npr. odobrenje za posebno prilaženje, MNPS, odobrena performansa navigacije).				